

**การพัฒนาชุดการเรียนรู้วิชาภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม**

**The Development of Learning Package in local Wisdoms for subject for Analytical
Thinking Development of Chandrakasem Rajabhat University students.**

เยาวภา โชติวิชัย¹

Yoawapa Chotvichai¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาชุดการเรียนรู้วิชาภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์ให้ได้ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาก่อนและหลัง จากการใช้ชุดการเรียนรู้ 3) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดการเรียนกับการสอนบรรยายในรายวิชาภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ ชุดการเรียนรู้ วิชาภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการศึกษา แบบประเมินคุณภาพชุดการเรียนรู้ และแบบทดสอบเรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการศึกษา วิธีดำเนินการวิจัยใช้แบบแผนการทดลอง Control Group Pretest Posttest Design กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ คือ นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ ที่ลงทะเบียนเรียน วิชาภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการศึกษา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 โดยการจับสลากห้องเรียนจำนวน 2 ห้องเรียน จาก 4 ห้องเรียน ด้วยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มทดลอง คือ กลุ่มนักศึกษาที่ใช้ชุดการเรียนรู้ จำนวน 60 คน 2) กลุ่มควบคุม คือ กลุ่มนักศึกษาที่ใช้วิธีการสอนบรรยาย จำนวน 60 คน โดยใช้ระยะเวลาในการทดลองตั้งแต่พฤศจิกายน 2555 ถึง พฤษภาคม 2556 สถิติที่ใช้ในการวิจัย Paired – Sample Test และ t-test Independent

ผลการวิจัย พบว่า ประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้วิชา ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการศึกษา มีประสิทธิภาพ 81.08/83.58 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ 80/80 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่ได้เรียนรู้โดยใช้ชุดการเรียนรู้วิชา ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการศึกษาหลังเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้วิชา ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการศึกษาสูงกว่านักศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบบรรยาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การพัฒนา ชุดการเรียนรู้ วิชาภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการศึกษา การคิดวิเคราะห์

¹สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

Abstract

The purpose of this study was 1) to develop a learning package in local wisdom subject. To achieve the performance criteria of 80 /80 2) to study the achievement before and after using a Learning Package 3) to compare the achievement of students who are learning using a Learning Package with lectures on teaching traditional courses to study. The tools used in this research is a series of local courses to study. The quality of the learning and test Local educational Methods to Control Group Pretest Posttest Design Patterns experimental samples used in this study is the Student Board of Education. To enroll Department of Local Knowledge for Education Semester 2/2555 by two classrooms form four classrooms divided into 2 groups: 1) experimental group is the group of students who take a class of 60 people, 2) the control group is the group of students who use it. teaching methods lectures, 60 were used in the research Paired – Sample Test and t–test Independent using the experimental period November 2012 to May 2013.

The results of the study showed that the performance of a series of courses. Local knowledge for education. Effective 81.08/83.58, which was higher than the standards set 80/80. Achievement of students who learned using the learning package. Local knowledge for education. Achievement was higher than pre statistically significant at the .05 level, and achievement. The achievement of students who have been taught using a local learning to higher education. Students who have been teaching and lecturing. Statistically significant at the .05 level.

Keywords: Development, Learning Package Subject, local Wisdom for education subject, Analytical Thinking

บทนำ

ภูมิปัญญาไทยเป็นองค์ความรู้สำคัญที่ปรากฏอยู่ในท้องถิ่นต่างๆ ซึ่งต้องมีการปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนในชาติได้เรียนรู้ถึงความยิ่งใหญ่เห็นคุณค่าแห่งความภาคภูมิใจของท้องถิ่นและความเป็นเอกลักษณ์ของชาติไทย อาจกล่าวได้ว่าภูมิปัญญาไทยเป็นพื้นฐานของวิถีคิดและจตุรรมของจิตสำนึกในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ชุมชน และประเทศชาติ การนำภูมิปัญญาเข้าสู่ระบบการศึกษา เป็นแนวทางการพัฒนาเยาวชนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้การสอนที่สอดแทรกภูมิปัญญาต่างๆ ไว้ ซึ่งอาจต้องได้รับการแก้ไขให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตวัฒนธรรม เป็นการฟื้นฟู สืบสานอย่างยั่งยืน และการอนุรักษ์ภูมิปัญญาต่างๆ ไว้ รวมถึงเป็นแนวทางการพัฒนาประเทศที่ต้องสอดคล้องกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรม ความเป็นอยู่ เพื่อให้ดำรงตนและพัฒนาตนได้เต็มศักยภาพของแต่ละท้องถิ่น (เยาวภา โชติวิชัย. 2555 : 12)

รูปแบบการจัดการศึกษาที่สร้างความสมดุลให้กับผู้เรียนทั้งในส่วนของเนื้อหาความรู้ที่เพียงพอและกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมแต่ละบุคคล การจัดการศึกษาจึงเป็นกระบวนการหลักในการขัดเกลาสังคม แต่ขณะเดียวกันไม่ได้เอื้อต่อเยาวชนให้รู้เรื่องราวและภูมิปัญญาที่สั่งสมสืบทอดมาในอดีตเท่าที่ควร ยิ่งไปกว่านั้นการนำภูมิปัญญาการจัดการศึกษากลับพบอุปสรรค เช่น ผู้เชี่ยวชาญหรือปราชญ์ชาวบ้านมีจำนวนน้อย และมีอายุมาก ซึ่งอาจจะสูญหายไปพร้อมกับบุคคลและสภาพค่านิยมของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป การจัดการเรียนการสอนในเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นนอกจากจะปรากฏในระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้ว การจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาได้ให้ความสำคัญกับการศึกษาในเรื่องภูมิปัญญาเช่นกัน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทร์เกษม ได้กำหนดให้นักศึกษาได้รับการเรียนรู้ในเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการศึกษา เพื่อให้

ให้นักศึกษาได้มีแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ขณะดำเนินการเรียนการสอนแก่นักเรียนภายในสถานศึกษา ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตนเองและอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ (ทิพย์ หาสาสน์ศรี. 2551 : 75-76)

การพัฒนาเยาวชนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ต้องสร้างความสมดุลให้เกิดขึ้นทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต ให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข การเตรียมคนในอนาคตจำเป็นต้องหารูปแบบการจัดการศึกษาที่สร้างความสมดุลให้กับผู้เรียนทั้งในส่วนของเนื้อหาความรู้ที่พอเพียง และกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมแต่ละบุคคล (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. 2547 : 15-16) การจัดการศึกษา จึงเป็นกระบวนการขัดเกลาหลักของสังคม แต่ขณะเดียวกันไม่ได้เอื้อต่อเยาวชนให้รู้เรื่องราวและภูมิปัญญาที่สั่งสมสืบทอดมาในอดีตเท่าที่ควร ยิ่งไปกว่านั้นการนำภูมิปัญญาการจัดการศึกษากลับพบอุปสรรค เช่น ผู้เชี่ยวชาญหรือปราชญ์ชาวบ้านมีจำนวนน้อย และมีอายุมาก ซึ่งอาจจะสูญหายไปพร้อมกับบุคคลและสภาพค่านิยมของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป การจัดการเรียนการสอนในเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นนอกจากจะปรากฏในระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้ว การจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาได้ให้ความสำคัญกับการศึกษาในเรื่องภูมิปัญญาเช่นกัน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทร์เกษม ได้กำหนดให้นักศึกษาได้รับการเรียนรู้ในเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการศึกษา เพื่อให้

ท้องถิ่นของตนเองและอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น
อย่างมีประสิทธิภาพ

นักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์
หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต กำหนดให้นักศึกษาได้
เรียนรู้ภูมิปัญญาในรายวิชา ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อ
การศึกษา (EDUC 4303) โดยศึกษาลักษณะและ
ความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่นของไทย ภูมิปัญญา
ท้องถิ่นไทยแขนงต่างๆ กระบวนการเรียนรู้และ
การถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น แนวความคิดใน
การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาเป็นเครือข่ายและมี
ส่วนร่วม การจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ภูมิปัญญาไทย
การนำภูมิปัญญาไทยสู่การเรียนรู้ และฝึกปฏิบัติ
การสำรวจภูมิปัญญาท้องถิ่น (คณะศึกษาศาสตร์.
2556 : 2) ในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นผู้ปฏิบัติการสอนวิชา
ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการศึกษา ได้พบปัญหาของ
นักศึกษาที่ยังไม่สามารถบูรณาการภูมิปัญญา
กับการเรียนการสอนได้จริงในขณะปฏิบัติการสอน
ภายในสถานศึกษาหรือขณะฝึกประสบการณ์
วิชาชีพของนักศึกษา รวมถึงการสร้างจิตสำนึกเรื่อง
ภูมิปัญญาแก่นักศึกษา ให้นักศึกษาได้เห็นคุณค่า
เกิดความภาคภูมิใจ ช่วยกันฟื้นฟู อนุรักษ์ ต่อยอด
ภูมิปัญญาของไทย และการนำภูมิปัญญาไปบูรณาการ
กับวิชาชีพครู การดำเนินชีวิต ซึ่งปรากฏว่าตลอด
ระยะเวลา 1 ปีการศึกษา นักศึกษาส่วนใหญ่ยังคง
ละเลยต่อภูมิปัญญาในทุกๆ ด้านไม่สามารถ
ถ่ายทอดภูมิปัญญาได้อย่างมีประสิทธิภาพ
ไม่สามารถบูรณาการภูมิปัญญากับการดำรงตนได้
อย่างแท้จริง และที่สำคัญไม่สามารถต่อยอดหรือ
จัดการเรียนการสอนภูมิปัญญาแก่ผู้เรียนได้อย่าง
มีคุณภาพ

ผู้วิจัยจึงเห็นความจำเป็นของการพัฒนา
ชุดการเรียนรู้ วิชาภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการศึกษา
เพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษามหาวิทยาลัย
ราชภัฏจันทร์เกษม ทั้งนี้เพื่อช่วยกระตุ้นความสนใจ
และกระตุ้นจิตสำนึกให้นักศึกษาได้เห็นความสำคัญ

กับการจัดการเรียนการสอนเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น
เนื่องจากชุดการเรียนรู้ดังกล่าวนี้มีลักษณะเป็นสื่อ
ประสม (Multimedia) ได้นำเสนอเนื้อหาสาระตาม
รายวิชาภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการศึกษา (EDUC
4303) อย่างครบถ้วน ในรูปแบบต่างๆ อาทิ ข้อความ
ภาพนิ่ง กราฟิก และวีดิทัศน์ ซึ่งผู้วิจัยได้นำชุดการเรียนรู้
ดังกล่าวมาใช้ประกอบการเรียนการสอนภายใน
ชั่วโมงเรียน จำนวน 3 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ เป็นระยะเวลา
1 ภาคเรียน เพื่อเป็นแนวทางให้นักศึกษาสามารถ
จัดการเรียนการสอนเรื่องภูมิปัญญาได้อย่างมี
ประสิทธิภาพ และสามารถนำความรู้เกี่ยวกับ
ภูมิปัญญามาประยุกต์ใช้ในการดำรงวิชาชีพครู
การดำรงชีวิต จนสามารถดำรงตนอยู่ในสังคมได้
อย่างมีความสุข

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาชุดการเรียนรู้ วิชาภูมิปัญญา
ท้องถิ่นเพื่อการศึกษา ให้ได้ประสิทธิภาพตาม
เกณฑ์ 80/80
2. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ก่อนและหลังเรียนจากการใช้ชุดการเรียนรู้
ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการศึกษา
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ของนักศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุด
การเรียนรู้กับการสอนบรรยายในรายวิชาภูมิปัญญา
ท้องถิ่นเพื่อการศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็น
นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ ที่ลงทะเบียนเรียน
วิชาภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการศึกษา ภาคเรียนที่
2/2555 จำนวน 4 ห้องเรียน 240 คน

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็น
นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียน วิชาภูมิปัญญาท้องถิ่น
เพื่อการศึกษา ภาคเรียนที่ 2/2555 ใช้วิธีการสุ่มแบบกลุ่ม

(Cluster Random Sampling) โดยการจับสลากห้องเรียน จำนวน 2 ห้องเรียน จาก 4 ห้องเรียนและสุ่มห้องเรียนโดยสุ่มให้ห้องเรียนที่ 1 เป็นกลุ่มทดลอง และสุ่มให้ห้องเรียนที่ 2 เป็นห้องควบคุม แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มทดลอง คือ กลุ่มนักศึกษาที่ใช้ชุดการเรียน ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการศึกษา จำนวน 60 คน

2. กลุ่มควบคุม คือ กลุ่มนักศึกษาที่ใช้วิธีการสอนบรรยาย วิชา ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการศึกษา จำนวน 60 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. ตัวแปรต้น คือ วิธีสอน ประกอบด้วย

1.1 การสอนโดยใช้ชุดการเรียน วิชาภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการศึกษา

1.2 การสอนแบบบรรยาย วิชาภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการศึกษา

2. ตัวแปรตาม คือ

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการศึกษา

สมมุติฐานของการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังใช้ชุดการเรียน วิชา ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการศึกษาสูงกว่าผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียน

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา กลุ่มที่ใช้ชุดการเรียน ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการศึกษา สูงกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษากลุ่มที่ไม่ใช้ชุดการเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้เครื่องมือ 3 ชนิด ได้แก่

1. ชุดการเรียน วิชาภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการศึกษา ประกอบด้วย 6 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับภูมิปัญญาไทย

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ครูภูมิปัญญาไทยในการจัดการศึกษา

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่การเรียนรู้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 ภูมิปัญญาชาวบ้านกับการจัดการศึกษาไทย

หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 แนวทางการจัดการเรียนรู้ในระดับท้องถิ่น

หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการศึกษา

2. แผนการจัดการเรียนรู้

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ชุดการเรียน

2.2 แผนการจัดการเรียนรู้ โดยการสอนแบบบรรยาย

3. แบบทดสอบเรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการศึกษา เป็นลักษณะแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก บทเรียนละ 20 ข้อ จำนวน 6 บทเรียน รวมจำนวนทั้งสิ้น 120 ข้อ

การรวบรวมข้อมูล

1. วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

2. ดำเนินการทดลองโดยใช้ชุดการเรียนเรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการศึกษา และการสอนแบบบรรยาย

3. ระหว่างการดำเนินการเรียนการสอนให้นักศึกษาทำแบบฝึกกิจกรรมระหว่างเรียนเพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์

4. เมื่อดำเนินการทดลองโดยใช้ชุดการเรียนเรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการศึกษา ครบทั้ง 6 บทเรียนแล้ว จึงทำการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทาง

เรียนอีกครั้ง และบันทึกผลการทดสอบให้เป็น
คะแนนหลังเรียน (Posttest)

5. เมื่อตรวจให้คะแนนแบบทดสอบแล้ว
นำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ
เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่าง
กลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
ที่ใช้ในการทดลอง คือ ค่าประสิทธิภาพ E_1/E_2 ของ
ชุดการเรียน วิชา ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการศึกษา
ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดประสิทธิภาพของชุดการเรียนไว้
80/80

2. การทดสอบหาค่าที (t-test Independent)
เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา
ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการศึกษาของกลุ่มทดลองที่
ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการเรียนและกลุ่มควบคุม
ที่ไม่ใช้ชุดการเรียน

ผลการวิจัย

1. ชุดการเรียน วิชา ภูมิปัญญาท้องถิ่น
เพื่อการศึกษาที่พัฒนาขึ้น มีประสิทธิภาพของ
กระบวนการ (E_1) ร้อยละ 81.08 และประสิทธิภาพ
ของผลสัมฤทธิ์ (E_2) ร้อยละ 83.58 แสดงว่า
มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 81.08/83.58 สูงกว่า
เกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด 80/80

2. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการ
เรียนก่อนเรียนและหลังเรียน จากการใช้ชุดการ
เรียน วิชาภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการศึกษา พบว่า
นักศึกษาที่เรียนด้วยชุดการเรียน วิชาภูมิปัญญา
ท้องถิ่นมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
อย่างมีนัยยะสำคัญที่ระดับ .05

3. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการ
เรียนของนักศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ โดยใช้
ชุดการเรียนกับการสอนบรรยาย ในรายวิชา
ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการศึกษา พบว่า นักศึกษาที่

ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดการเรียน
มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักศึกษาที่ได้รับ
การจัดการเรียนรู้แบบบรรยาย อย่างมีนัยสำคัญ
ที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

ชุดการเรียน วิชา ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อ
การศึกษาที่พัฒนาขึ้น มีประสิทธิภาพของกระบวนการ
(E_1) ร้อยละ 81.08 และประสิทธิภาพของผลสัมฤทธิ์
(E_2) ร้อยละ 83.58 แสดงว่ามีประสิทธิภาพตาม
เกณฑ์ 81.08/83.58 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่
กำหนด 80/80 เนื่องจากว่า ก่อนนำชุดการเรียน
วิชาภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการศึกษาไปใช้ในการ
ทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างนั้น จะมีการทดลองการ
หาประสิทธิภาพของชุดเรียนก่อน ทั้งผ่านการ
ประเมินจากผู้เชี่ยวชาญและผ่านการทดลองจาก
นักศึกษากลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง
พบว่า คะแนนเฉลี่ยร้อยละของประสิทธิภาพชุด
การเรียน ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80/80 โดยเริ่มจาก
การกำหนดผลิตผลและรวบรวมข้อมูลที่จะทำการพัฒนา
แล้วนำมาพัฒนาเป็นรูปแบบตามขั้นตอนของผลิตผล
นำไปทดลองใช้กับนักศึกษา จำนวน 3 ครั้ง แล้วนำมา
ปรับปรุงแก้ไขทั้งจากผู้เชี่ยวชาญและจากการสังเกต
พฤติกรรมของนักศึกษา (กำธร บุญเจริญ, 2550:
14) มนตรี แยมกลีกร (2553: 16-19) ได้กล่าวไว้ว่า
การกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพกระทำได้ โดยการประเมิน
พฤติกรรมของผู้เรียน 2 ประเภท คือ พฤติกรรมต่อเนื่อง
(กระบวนการ) และพฤติกรรมขั้นสุดท้าย (ผลลัพธ์)
โดยกำหนดค่าประสิทธิภาพเป็น E_1 (ประสิทธิภาพ
ของกระบวนการ) E_2 (ประสิทธิภาพของผลลัพธ์)

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ก่อนเรียนและหลังเรียน จากการใช้ชุดการเรียน
วิชาภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการศึกษา พบว่านักศึกษา
ที่เรียนด้วยชุดการเรียน วิชาภูมิปัญญาท้องถิ่นมี
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียน เนื่องจาก

ชุดการเรียนเป็นวิธีการสำคัญอย่างหนึ่ง ในการนำเอา
ทรัพยากรที่มีอยู่มาใช้ เพื่อสนับสนุน การเรียน
การสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมาย
(Duan. 1973: 136) เช่นเดียวกับ วิชัย วงษ์ใหญ่
(2525: 185) ได้กล่าวว่า ชุดการเรียนเป็นสิ่งอย่าง
หนึ่งอาจจะใช้เพื่อสร้างความสนใจ ขณะที่อย่างหนึ่ง
ใช้เพื่ออธิบายข้อเท็จจริงของเนื้อหาและสื่ออีกอย่าง
หนึ่งอาจใช้เพื่อก่อให้เกิดการแสวงหา อันนำไปสู่
ความเข้าใจอันลึกซึ้งและป้องกัน การเข้าใจ
ความหมายผิด สื่อการเรียนนี้ เรียกอีกอย่างว่า
สื่อประสม ที่นำมาใช้ให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา
เพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม
การเรียนรู้ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ของนักศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ชุด
การเรียนกับการสอนบรรยาย ในรายวิชา
ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการศึกษา พบว่า นักศึกษาที่
ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดการเรียน มี
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักศึกษาที่ได้รับการ
จัดการเรียนรู้แบบบรรยาย เนื่องจากชุด
การเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีการนำเสนอเนื้อหา
อย่างเป็นขั้นตอน มีลักษณะเป็นสื่อประสม
ประกอบด้วย เนื้อหา ภาพ วิดีทัศน์ และเสียง
เกี่ยวกับเนื้อหาวิชาภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อ
การศึกษา อาจกล่าวได้ว่าการจัดการเรียนรู้ด้วย
ชุดการเรียนนั้น สามารถช่วยสร้างความสนใจของ
ผู้เรียนต่อสิ่งที่กำลังศึกษา และเป็นการเปิดโอกาส
ให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น ได้ฝึกการตัดสินใจ
ได้ แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ช่วยให้ผู้สอน
ถ่ายทอดเนื้อหา ประสบการณ์ ที่ซับซ้อนและ
มีลักษณะเป็นนามธรรมสูง มีการวัดผลบ่อยครั้ง
ทำให้ผู้เรียนรู้การกระทำของตนเอง และสร้าง
แรงจูงใจในการพัฒนาตนเองมากยิ่งขึ้น และสิ่งที่
สำคัญที่แตกต่างจากการสอนแบบบรรยาย คือ
การช่วยให้ผู้เรียนเป็นอิสระจากอารมณ์และ

บุคลิกภาพของครูผู้สอน ซึ่งถือได้ว่าเป็นตัวแปร
แทรกซ้อนที่ไม่สามารถควบคุมได้ (สมบุญ
ทยาพัชร. 2545 : 48-49)

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะสำหรับการปฏิบัติ

1. การใช้ชุดการเรียน วิชาภูมิปัญญา
ท้องถิ่น ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วย
ตนเองอย่างอิสระ ไม่จำเป็นต้องควบคุมการเรียนรู้
โดยอาจารย์ผู้สอน จะช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่าง
เต็มที่
2. ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้วางแผน
การเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งเอื้อประโยชน์ด้าน
ระยะเวลาและความรู้พื้นฐานของผู้เรียนได้เป็น
อย่างดี

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรสร้างและพัฒนาชุดการเรียน
ที่ช่วยเสริมสร้างและพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์
ตลอดจนการสร้างเจตคติที่ดีของนักศึกษาต่อ
ภูมิปัญญาท้องถิ่น
2. ควรมีการศึกษาผลการสอนโดยใช้ชุด
การเรียน เรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการศึกษา
กับตัวแปรอื่น เช่น ทักษะการคิดวิเคราะห์
การตระหนักและเห็นคุณค่าของภูมิปัญญา
เป็นต้น
3. ควรมีการสร้างและพัฒนาชุดการเรียน
ที่มุ่งเน้นภูมิปัญญาท้องถิ่นแขนงใด แขนงหนึ่งใน
เชิงลึก เพื่อเป็นการรวบรวมข้อมูลและเผยแพร่
ข้อมูลภูมิปัญญาเฉพาะด้านอย่างชัดเจน

เอกสารอ้างอิง

- กำจร บุญเจริญ. (2550). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ผ่านเว็บ 2 รูปแบบที่แตกต่างกัน เรื่องการเขียน สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี. ปริญญาโท คบ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม. (2556). รายละเอียดรายวิชา EDUC 4303 ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการศึกษา (Local Wisdom for Education). ม.ป.พ. ถ่ายเอกสาร.
- ทิพย์ หาสน์ศรี. (2551). ภูมิปัญญาไทยกับการศึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- มนตรี แยมกสิกร. (2553). เกณฑ์ประสิทธิภาพในงานวิจัยและพัฒนาสื่อการสอน: ความแตกต่าง 90/90 Standard และ E_1/E_2 . วารสารศึกษาศาสตร์. 19 (1) : 16-18
- เยาวภา โชติวิชัย. (2555). เอกสารประกอบการสอนรายวิชา ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการศึกษา. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2525). พัฒนาหลักสูตรและการสอนมิติใหม่. กรุงเทพฯ: รุ่งเรืองธรรม.
- สมบูรณ์ ทายพัชร. (2545). การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ตามแนวการเรียนรู้เพื่อรอบรู้ เรื่อง สมการและการแก้สมการ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. ปริญญาโท คศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา). นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.
- Duan, Jame E. (1973). Individualized Instructional Program and Materials. New Jersey Prentice – Hall Inc.